แพรว. ปีที่ 26 ฉบับที่ 615. 10 เมษายน 2548. หน้า 374.

รู้ก่อนรวยกว่า

เรื่อง "วรากรณ์ สามโกเศศ" Varakorn@dpu.ac.th **ภาพ** Getty Images

จงอย่าเห็นอย่างที่ตนเองเป็น

นักคิดฝรั่งบอกว่า "We don't see things as they are, but we see things as we are." (เราไม่ได้เห็นสิ่งต่างๆ อย่างที่มันเป็น หากเห็นสิ่งต่างๆ อย่างที่เราเป็น) ซึ่งผูกพันกับเรื่องเงินทองอย่างให้ต้องระมัดระวัง

มนุษย์ทุกคนมีจุดอ่อนร่วมกันอยู่อย่างหนึ่ง นั่นคือ "เรารับรู้รับทราบสิ่งต่างๆ อย่างที่เราเลือก" กล่าวคือเราเชื่ออย่างที่เราอยากจะเชื่อ เรารักอย่างที่เราอยากจะรัก เราเห็นสิ่งต่างๆ อย่างที่เราเลือกจะเห็น ฯลฯ ซึ่งเป็นอันตรายต่อตัวเราเองโดยที่ไม่รู้ตัว

เพราะในชีวิตจริงคนทั่วไปไม่สามารถเห็นสิ่งต่างๆ ได้ตามที่มันเป็นจริง แล้วเราจะไว้ใจตัวเราเองได้อย่างไรว่าจะเห็นเรื่องเกี่ยวกับเงินทองได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง

ถ้าบุคคลหนึ่งอยู่ในกลุ่มของเพื่อนผู้มีรสนิยมสูงต่างใช้จ่ายเงินที่หามาได้อย่างสนุกสนาน แต่บังเอิญบุคคลผู้นั้นไม่มีรายได้สูงเท่า การคุ้นเคยกับการใช้จ่ายสไตล์นั้นอาจทำให้เขาเห็นว่าเป็นแบบแผนการใช้จ่ายที่เหมาะสม เพราะเขาไม่ได้เห็นตามจริงว่ามันเป็นการใช้จ่ายในระดับมากกว่าที่เหมาะสมสำหรับตัวเขา ("กินอยู่เกินกว่าฐานะ") และถ้าเป็นเช่นนี้ไปเรื่อยๆ เขาคงจะไม่มีวันเก็บเงินเก็บทองที่มาจากการ "กินอยู่ต่ำกว่าฐานะ" ได้เลย

อีกตัวอย่างหนึ่งคือการมองไม่เห็นความเสี่ยงของการลงทุน บุคคลที่เคยได้ประโยชน์ในชีวิตจากความเสี่ยงมักมีนิสัยรักความเสี่ยงมากกว่าปกติ ความเชื่อมั่นจากที่เคยเป็นผู้ชนะ ตัดสินใจลงทุนถูกต้องเสมอ อาจทำให้เขาประเมินความเสี่ยงของการลงทุนครั้งใหม่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เนื่องจากมั่นใจในตัวเองว่าไม่เคยพลาด การมองสิ่งต่างๆ อย่างที่ตัวเองเป็นเช่นนี้ จะมีโอกาสทำให้เขาเจ็บตัวในอนาคตได้สูงกว่าคนอื่นๆ

ในแวดวงคนทำงานธนาคาร ว่ากันว่าคนที่ไร้เดียงสาในเรื่องโลกและการลงทุนกว่าใครๆ ก็คืออาจารย์มหาวิทยาลัยและหมอ พวกนี้มักถูกต้มตุ๋นหรือหลอกเงินทองได้ไม่ยาก เพราะคนเหล่านี้มีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าโลกข้างนอกไม่ต่างไปจากโลกไร้เดียงสาที่เขาคุ้นเคย คนที่เป็นทั้งอาจารย์และหมอคงยิ่งต้องระแวดระวังแง่มุมนี้เป็นพิเศษกระมัง

จงอย่าได้ลำพองว่าท่านเป็นคนเก่ง มองเห็นอะไรทะลุไปหมด เพราะถึงอย่างไรท่านก็เป็นสมาชิกมนุษยชาติที่มีจุดอ่อนในการมักทำให้เงาของตนเองไปบดบังภาพข้างหน้าอยู่เสมอ